

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Yleisenä huomiona lakiesitykseen Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry toteaa siitä puuttuvan riittävän kokonaisarviointin. Mikä on monista eri muutoskokonaisuuksista koostuvan esityksen yhteisvaikutus niin opiskelijalle ja koulutuksen järjestäjälle kuin myös työvoiman saatavuuden, ammatillisen osaamisen kehittymisen sekä jatkuvan oppimisen näkökulmasta? Osa uudistuksista tulee väistämättä heikentämään, joidenkin yksittäisten koulutusalojen erityisyydestä johtuen, koulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä. Tähän tulee uudistuksessa kiinnittää erityistä huomiota.

Lisäksi lakiesityksessä ehdotetut muutokset heikentävät tavoitetta lisätä jatkuvaa oppimista ja osaavan työvoiman saatavuutta sekä mahdollisuuksia uudelleen kouluttautumiseen ja alanvaihtoon. On tärkeää, että tämä edelleen mahdollisesta osana suomalaista koulutusjärjestelmää ja työelämää.

Esitys antaa ymmärtää, että ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan vain isojen oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien säilyttämistä painottaen perustutkintoja. Pienet, rajatun erikoistuneet koulutuksenjärjestäjät vastaavat puolestaan esimerkiksi monista erikoisammattitutkinnoista, joiden suorittamisen mahdollisuudet ovat vaarassa kaventua. Kuitenkin tarvitsemme edelleen esimerkiksi käsityöntekijöitä ja käsityömestareita. Tällaisten alojen kohdalla korostuu erityisesti ammatillista osaamista syventävän ja täydentävän koulutuksen rahoituksen mahdollinen päätyminen. Ilman tätä ammattiosaamista käsityö- ja kulttuuriperintöosaamisen säilyminen Suomessa on vaarassa. Ajetaanko vain halpatuotantoon ja -tuontiin?

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Toteamme, että kokeilun mahdollisesti toteutuessaan on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miten niiden koulutuksen järjestäjien, jotka eivät ole mukana kokeilussa, toiminta mahdollisesti muuttuu kokeilun myötä ja, että kokeilu ei vaikeuta niiden toimintaedellytyksiä.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Kiinnitämme huomiota siihen, että esitetyt rahoitusjärjestelmän muutokset aiheuttavat etenkin suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen ennakoimattomuutta. Tämä vaikeuttaa opetuksen järjestämistä etenkin pienemmissä oppilaitoksissa. Rahoitusjärjestelmän muutosehdotuksista ei ole myöskään tehty riittävää vaikutusten kokonaisarviointia.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Moni pieni koulutusala kouluttaa pienyrittäjiä, itsenäisiä ammatinharjoittajia. Esimerkiksi käsityöntekijöille ammatillista osaamista syventävät ja täydentävät opinnot ovat keskeinen tapa lisätä ammatillista osaamista, kehittää toimialaa ja vastata työelämän muutoksiin. Syventävien ja täydentävien opintojen esimerkkien ja pykälän kumoamisen perusteiden rajaaminen esityksessä vain erilaisiin korttikoulutuksiin tai sertifikaattien tavoittelemiseen osoittaa tietämättömyyttä suomalaisen työelämän ja työllistymisen tapojen moninaisuudesta. Pykälän kumoamisen perusteluna ei voi olla se, että ammatillista osaamista syventävä ja täydentävä koulutus vastaa tiettyyn rajattuun osaamistarpeeseen ja tuottaa johonkin työhön tai ammattiin liittyvää osaamista. Tämän pitäisi olla päinvastoin pykälän säilyttämisen peruste. Nämä koulutukset ovat jatkuvan oppimisen elementtejä, joustavia ja ketteriä mahdollisuuksia päivittää osaamista ja vastata työelämän muuttuviin, myös alueellisiin tarpeisiin. Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite pienemmistä osaamiskokonaisuuksista. Ehdotus poistaa ammatillista osaamista syventävän ja täydentävän koulutuksen rahoitus on ristiriidassa mm. tämän tavoitteen kanssa. Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry vastustaa esitystä kumota pykälä ammatillista osaamista syventävästä ja täydentävästä koulutuksesta. Tässäkään kohdassa esitystä ei ole tehty riittävää arviointia muutoksen vaikutuksista eri toimialoille. Tämä korostuu erityisesti aloilla (esimerkiksi käsityöala), joissa työskennellään paljon pienyrittäjinä ja toiminimillä eikä aloilla työskentelevillä ole mahdollista saada työnantajan tarjoamaa ammattiosaamista päivittävää koulutusta.

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

Ehdotus lakkauttaa työelämätoimikunnat on samoin puutteellisesti valmisteltu ja perusteltu. Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry kannattaa SAK:n ehdotusta työelämätoimikuntien uudistamisen poistamisesta lakiesityksestä ja sen uudelleen valmistelua.

Kumpumäki Tuula
Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry

